

Bo

Cieľom tejto série článkov nie je vyškoliť z čitateľov majstrov RyuKyu Kobudo. Je to pohľad na využitie a históriu jednotlivých zbraní tak ako sa učia v systéme Kobudo Kwai VIP a v jeho členskom klube Kobudo Kai. Naš systém predstavuje eklectickú kombináciu rôznych škôl a pôvodných štýlov Kobudo. Samozrejme, že každá škola má svoj vlastný pohľad na jednotlivé zbrane, ktorý môže byť odlišný od pohľadu autora. Cieľom článkov je však rozšíriť znalosti o rôznych zbraniach, ktoré sa učia v Kobudo Kwai VIP a v Kobudo Kai.

Jednou zo zbraní, ktorej sa budeme venovať v tejto sérii o bojovom umení Kobudo je dlhá palica, japonsky nazvaná Bo, v okinawskom nárečí Kon. Môžeme sa s ňou stretnúť vo väčšine Dojo, kde sa cvičí Kobudo. Na prvý pohľad je jednoduchá, ale iba hlbším štúdiom odhalíme jej krásu a možnosti. A práve táto zdánlivá jednoduchosť a ľahkosť tejto zbrane jej zabezpečuje takúto popularitu. Je samozrejmosťou, že každý štýl chápe Bo inak.

Systémy boja s dlhou palicou je spolu so Sai (kovový trojzubec) najstarším a najpremyslenejším v zbraniach patriacich do skupiny RyuKyu Kobudo. Je základnou zbraňou okinawského Kobudo. Je isté, že väčšina techník s palicou je totožných so všetkými ostatnými technikami dlhých zbraní - kopija (Yari), halapartňa (Naginata), veslo (Eku), Sai na palici (Nuntebo), a inými

Prácu s Bo rozvíjala a rozširovala hlavne trieda okinawských samurajov, ktorí sa nazývali Chikudun Pechin. Slúžili ako ochranka kráľa, ako bodyguardi, ale aj ako polícia. Palicu nosili aj v prítomnosti kráľa vždy v pravej ruke. Akékoľvek sklonenie Bo sa považovalo za útok, preto sa palice nosili vždy vo vertikálnej polohe, dokonca aj keď kráľova ochranka sedela.

Bo nie je výsostne Okinawská zbraň. V 16. storočí bolo v Japonsku známych a zaznamenaných viac ako 360 škôl Bo Jutsu, takisto sa objavila aj v Európe, Afrike a iných kútoch Ázie. Pôvod tejto zbrane by sme museli hľadať asi v praveku, keď náš pra pra predok po prvý raz uchopil do rúk spadnutý konár a začal ním mlátiť všetko okolo. Časom sa používali rôzne techniky, ale aj vzhľad palice v závislosti od regiónu a fyzických schopností a proporcií obyvateľov

Dĺžka okinawského Bo je rôzna od školy ku škole. Stretol som sa so školami, kde bola dĺžka presne stanovená na 182, alebo 185 centimetrov. To vychádza napríklad z rozmerov dverí. Chikudun Pechin musel byť schopný brániť svojho chlebobarcu aj vo dverách a ak by jeho Bo bola dlhšia ako štandardná výška, alebo šírka dverí, mal by obmedzené manévrovanie. Toto chápanie dĺžky je napríklad v jednej z najstarších škôl Kobudo, Yamanne Ryu, ktorá bola postavená vyloženie pre okinawských samurajov. Na druhej strane som sa stretol so školami, kde sa dĺžka upravovala podľa výšky bojovníka a jediným rozmerom bol údaj 6 stôp, alebo jednu päšť nad hlavu. Tu je výhoda v technikách a v zápase na kratšiu vzdialenosť

Takisto materiál je rôzny. Na Okinawe, sa používali palice z bieleho, prípadne červeného mongolského dubu, ktorý je ťažký a tvrdé techniky s nimi sú prieraznejšie. Zatiaľ čo v pevninskej Číne boli počas bojov používané palice z ratanu, alebo čínskej ruže, ktoré boli oveľa ohybnejšie a ľahšie. Preto je aj systém čínskej palice oveľa akrobatickejší ako japonské, alebo okinawské štýly. Palica sa v Číne držala až na poslednej tretine. Zväčšovalo to síce akčný rádiu, ale obmedzovalo manévrovanie. Naproti tomu okinawské a japonské štýly využívajú na základných stupňoch držanie v dvoch tretinách a v zápase využívajú obidva konce palice v rýchlom slede za sebou.

Rôznorodý je aj tvar Bo. Najčastejšie a najdostupnejšie sú guľaté palice. Používajú sa však aj osemhranné tvary, prípadne šesťhranné. Snáď najlepšimi sú kónické zbrane, kde sa zbraň smerom ku koncom zužuje. Ideálne je zúženie z 3,5 cm na 3 cm, ale aj hrúbka by sa mala prispôbovať proporciám protivníka. Kónický tvar zbrane vedia oceniť až cvičenci na vyšších stupňoch, kedy sa začína bazírovať na rýchlych zmenách úchopov, prechytávaní a manévrovaní so zbraňou. Až tu sa naplno využije vyváženosť zbrane.

Bo je hojne využívaná ako zbraň kvôli svojej dĺžke. Ak je bojovník s Bo zručný, dokáže si udržať súpera

v úctivej vzdialenosti od tela a to aj v prípade, že proti nemu stojí súper s mečom. Tu je výhoda zbrane. Jej nevýhodou, alebo skôr nevýhodou bojovníka je, keď sa súper dostane cez túto prekážku na dosah svojej zbrane. Vtedy sa však dajú s Bo robiť mäkké techniky, hody, škrtenia, transporty a imobilizácie. Všetko toto sa učí v našom systéme Kobudo Kwai VIP na vyšších technických stupňoch.

Práca s Bo sa u nás začína najprv jednoduchými technikami, prechádza sa cez Renzoku (blok rýchlo nasledovaný úderom, reťazenie techník), cez Kaiten (zaháňacie techniky, ktoré vytvárajú okolo tela priestor) až k pokročilým

formám, kedy sa cvičenec učí ako využívať Bo v každej pozícii a vzdialenosti od tela. V zápase začíname s tvrdým zápasom, ktorý udržuje protivníka v bezpečnej vzdialenosti od nás. Neskôr si protivníka pustíme bližšie k telu a pracujeme s ním v pákach. Na vyšších stupňoch sa takisto skraca dĺžka Bo najprv zo šesťstopovej (Rokushaku Bo) na päťstopovú (Goshaku Bo) a následne na štvorstopovú (Yonshaku Bo, alebo Jo) dĺžku. Pri kratších paliciach je už potrebné zvládnutie Mochikae (zmena úchopov) a správny odhad Maae (vzdialenosť).

Pokiaľ držíte Bo v rukách, tak kvôli svojej dĺžke a váhe sa s ňou jednoduchšie manévruje dvoma rukami. Techniky jednou rukou sú väčšinou švihy, pričom Bo sa drží za jeden koniec a Bo vytvorí okolo bojovníka priestor. Techniky úderov, alebo bodnutia jednou rukou sa robili len s podporou tela. Bo sa v týchto prípadoch opierala o telo bojovníka a poskytlo mu oporu. Výnimkou nie sú ani spomínané mäkké techniky. Škrtiace techniky sa taktiež vykonávajú ľahšie dvoma rukami.

Obvyklý spôsob držania Bo je dvoma rukami v tretinách zbrane, alebo na šírku ramien. V školách, ktorá pracujú s rýchlym prechytávaním a rýchlymi švihovými technikami sa však ruky posúvajú bližšie k sebe smerom ku stredu zbrane. Tým zbraň získa na rýchlosti a umožňuje ľahšie manévrovanie. Typickým príkladom je už spomínaná škola Yamanne Ryu, kde sú veľmi rýchle švihové sekvencie, postoj s ťažiskom na prednej nohe a ľahké a rýchle presuny.

Tu je nutné znovu si uvedomiť, že Kobudo bol ako systém vyvinutý ako sebaobrana proti ozbrojenému protivníkovi, nie proti útočníkovi s prázdnyimi rukami. To by urobil iba sebevrah. Prázdnyimi rukami sa dá ubrániť proti zbrani, ale ja osobne by som proti protivníkovi so zbraňou dobrovoľne neútočil, pokiaľ by som v rukách nemal adekvátnu protizbraň.

S touto zbraňou existuje snáď najviac foriem či už samostatných, alebo vo dvojici. Vďaka nepretržitej línii sa zachovali Kata staré niekoľko stoviek rokov. U niektorých je však veľmi ťažké vystopovať ich pôvod. Niektoré sa dokonca vyskytujú v rôznych školách pod tým istým menom, ale sú tam prvky charakteristické pre tú ktorú školu. Príkladom je napríklad kata Shuji no Kon, ktorá sa vyskytuje v Yamanni Ryu (pohyby sú rýchle, plynulé a švihové), Matayoshi Ryu (pohyby sú viac zakorenené, pevnejšie) a učí sa aj v škole Tesshinkan Ryu.

V našom klube Kobudo Kai sa začína žiackymi Kata Renshuho Shodan, Nindan, Sandan, neskôr sa prechádza na zložitejšie a historické Kata z rôznych štýlov. Ich účelom a cieľom je pochopiť prácu s palicou z rôznych pohľadov, pochopiť jednak rýchle seky a švihy, ale byť schopný ich kombinovať s nekompromisne tvrdými údermi a prerážacími technikami, ktoré vytvorili z Bo takú obávanú zbraň.

Na každý pád má systém boje s palicou svoju neoceniteľnú krásu. Práce s ňou nám posilňuje predlaktia a ramená a môže nám pomôcť pochopiť techniky, ktoré už poznáme, z iného uhla. Medzi svetovo uznávané mená Bo Jutsu dnešnej doby patria majstrov ako Toshihiro Oshiro Sensei, jeho učiteľ Kishaba Sensei z línie Yamanni Ryu, Hidetomi Tamayose Hanshi z línie Tesshinkan, Patrick McCarthy Hanshi z línie Yamanni Ryu a mnoho ďalších.

Pripravil: Mgr. Igor Vakoš

Foto: Andrej Považan

www.kobudo.eu

